महाराष्ट्रातील पंचायत राज संस्थांच्या लेख्यांवरील लेखापरीक्षा पुनर्विलोकन अहवाल
सन 2015-2016

प्रकरण एक
सर्वसाधारण

1.1 लेखापरीक्षण केलेल्या संस्था

संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा हे महाराष्ट्रातील पंचायती राज संस्थांचे विधीमान्य लेखापरीक्षक असून ते मुंबई स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम, 1930 च्या उपबंधानुसार जिल्हा परिषदांच्या व पंचायत समितीच्या लेख्यांची लेखापरीक्षा करतात. एकूण 34 जिल्हा परिषदांचे व 351 पंचायत समित्यांचे सन 2015-2016 या वर्षाचे लेखापरीक्षण पुर्ण करण्यात आले आहे.

राज्यातील पंचायत राज संस्थांना (जिल्हा परिषद,पंचायत समिती व ग्रामपंचायत) केंद्र व राज्य शासनामार्फत आणि त्यांच्या स्व:निधीतून प्राप्त होणा-या निधीच्या लेख्यांचे सुसूत्रीकरण व सुलभीकरण करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या पंचायत राज मंत्रालयाने भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या शिफारशीनुसार पंचायत राज संस्थांचे मासिक/वार्षिक लेखे मॉडेल अकाऊटींग सिस्टिमच्या 1 ते 6 नमुन्यात ठेवण्याचे निर्देश दिले आहेत.

सदर निर्देशाचे अधिन महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक एमएएस-2013/प्र.क्र.14/वित्त-6 दिनांक 5 ऑक्टोंबर 2013 अन्वये सन 2013-14 या आर्थिक वर्षापासुन सर्व पंचायत राज संस्थांनी त्यांचे मासिक/वार्षिक लेखे मॉडेल अकाउन्टींग सिस्टिमच्या (MAS) 1 ते 8 नमुन्यातच ठेवणे अनिवार्य करणेत आले आहे.

सन 2013-14 व सन 2014-15 या वित्तीय वर्षाचे 1 ते 8 नमुन्यांमध्ये जिल्हा परिषद कडून माहिती उपलब्ध होणेस अडचणीचे असल्याने सदर वित्तीय वर्षासाठीची माहिती प्रचलीत लेखांकन पध्दतीनुसार पंचायत राज समिती पुनर्विलोकन अहवालामध्ये समाविष्ट करणेत आली होती. सन 2015-2016 या वित्तीय वर्षाचे पुनर्विलोकन अहवालासाठी शासनाने निर्धारीत केलेला नमूना 1 ते 8 नमुन्यापैकी नमुना नंबर 1 व 2 ची माहिती जिल्हा परिषदांकडून प्राप्त करुन घेणेत आली आहे. त्यानुसार सन 2015-16 मधील अर्थसंकल्पीय अंदाज, प्रत्यक्ष जमा झालेला महसूल व महसूली खर्च सन 2014-15 या वर्षाच्या संबंधीत आकडयांसह खाली दिला आहे.

1.2 अर्थसंकल्पीय तरतूद व प्रत्यक्ष रकमा

सन 2015-2016 मधील अर्थसंकल्पीय अंदाज, प्रत्यक्ष जमा झालेला महसूल व महसूली खर्च खाली दिला आहे.

महसुली जमा

(रुपये कोटीमध्ये)

वर्ष	अर्थसंकल्पीय जमा रकमा				प्रत्यक्ष जमा रकमा				फरक	
	शासकीय	अभिकरण	जिल्हा परिषद	एकूण	शासकीय	अभिकरण	जिल्हा परिषद	एकूण	रक्कम	टक्केवारी
2015 - 2016	28711.20	2196.81	1274.05	32182.06	28962.72	2271.61	1310.30	32544.63	362.57	1.13
महसुलातून भागविलेला खर्च										
वर्ष	अर्थसंकल्पीय महसुली खर्च				प्रत्यक्ष महसुल खर्च				फरक	
	शासकीय	अभिकरण	जिल्हा परिषद	एकूण	शासकीय	अभिकरण	जिल्हा परिषद	एकूण	रक्कम	टक्केवारी
2015 - 2016	28613.52	2380.72	1772.52	32766.76	26750.12	2048.84	1426.17	30225.13	2541.63	7.76

टिप- अकोला व बीड जिल्हा परिषदेची माहिती अप्राप्त असुन उर्वरीत जिल्हा परिषदेने पुरविलेल्या सांख्यिकी माहिती वरुन घेण्यात आली आहे.

1) सन 2015-2016 या वित्तीय वर्षामध्ये शासकीय निधी अंतर्गत जिल्हा परिषदांना रक्कम रुपये 28962.72 कोटी अनुदान उपलब्ध झाले असुन उपलब्ध अनुदानाचे अधिन जिल्हा परिषदांनी रक्कम रुपये 26750.12 कोटी खर्च नोंदविला आहे. सदर खर्चाची टक्केवारी 92.36 % आहे.

2) सन 2015-2016 या वित्तीय वर्षामध्ये अभिकरण निधी अंतर्गत रक्कम रुपये 2271.61 कोटी अनुदान व खर्च रक्कम रुपये 2048.84 खर्च नोंदविला आहे. खर्चाची टक्केवारी 90.19% आहे.

3) जिल्हा परिषद निधी प्राप्त अनुदान रक्कम रुपये 1310.30 कोटी व खर्च रक्कम रुपये 1426.17 कोटी नोंदविला आहे. खर्चाची टक्केवारी 108.84% आहे.

1.3 महसुली जमा रकमा

जिल्हा परिषदेच्या सन 2014-2015 मधील महसुली जमा रकमांचा व चालु वर्ष 2015-2016 मधील महसुली जमा रकमांचा निधीनिहाय तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे.

(रुपये कोटीमध्ये)

अ.क्र.	तपशिल	जमा रकमा		फरक	
		2014-2015	**2015-2016**	**रक्कम**	**टक्केवारी**
1	शासकीय निधी	25515.68	28962.72	3447.04	13.50
2	अभिकरण निधी	1804.12	2271.61	467.49	25.91
3	जिल्हा परिषद स्वउत्पन्न	2121.91	1310.30	-811.61	-38.25
	एकूण	29440.71	32544.63	3102.92	10.54

सन 2015-2016 या वित्तीय वर्षातील शासकीय निधी प्राप्त अनुदानाचे अधिन जमा रक्कम रुपये 28962.72 ची तुलना सन 2014-2015 या वित्तीय वर्षाची केली असता 3447.04 वाढ झालेली असुन 13.50 % नी वाढ झालेली आहे. अभिकरण निधी प्राप्त अनुदान 2271.61 ची तुलना 2014-2015 या वर्षातील अनुदानाशी केली सअता 467.49 म्हणजे 25.91 % वाढ दिसुन येते. तसेच जिल्हा परिषद स्वउत्पन्नाच्या बाबतीत 1310.30 ची तुलना 2014-2015 शी केली असता -811.61 म्हणजे 38.25% घट दिसुन येते.

1.4 महसुली लेख्यांवरील खर्च

सन 2015-2016 (रुपये 30225.13 कोटी) या वर्षाच्या महसुली खर्चात सन 2014-2015 (रुपये 29129.04 कोटी) च्या तुलनेने(+) 1096.09 म्हणजे 3.76 टक्के वाढ झाल्याचे आढळून आले आहे. त्याचा निधीनिहाय तपशिल खालीलप्रमाणे.

(रूपये कोटीमध्ये)

अ.क्र.	**तपशिल**	**खर्च**		**फरक**	
		2014-2015	**2015-2016**	**रक्कम**	**टक्केवारी**
1	शासकीय निधी	25926.68	26750.12	823.44	3.18
2	अभिकरण	1830.89	2048.84	217.95	11.90
3	जिल्हा परिषद स्वउत्पन्न	1371.47	1426.17	54.70	3.99
	एकूण	**29129.04**	**30225.13**	**1096.09**	**3.76**

सन 2015-2016 या वित्तीय वर्षातील शासकीय निधी प्राप्त अनुदानाचे अधिन झालेला खर्च रक्कम रुपये 26750.12 ची तुलना सन 2014-2015 या वित्तीय वर्षाची केली असता 823.44 वाढ झालेली असुन 3.18% नी वाढ झालेली आहे. अभिकरण निधी प्राप्त अनुदानाचे अधिन झालेला खर्च रक्कम रुपये 2048.84 ची तुलना सन 2014-2015 या वित्तीय वर्षाची केली असता 217.95 म्हणजे 11.90% वाढ झालेली आहे. जिल्हा परिषद स्वउत्पन्नाबाबत 1426.17 कोटी झालेला खर्चाची तुलना 2014-2015 या वर्षातील खर्चाशी केली असता 54.70 म्हणजे 3.99 % वाढ झालेली दिसुन येते.

टिप :- (1) अकोला व बीड जिल्हा परिषदेची माहिती अप्राप्त आहे.

(2) सदरची माहिती जिल्हा परिषदांनी पुरविलेल्या सांख्यिकी माहितीवरुन घेण्यात आली आहे.

1.5 महसुली लेख्यांबाहेरील जमा रकमा

सन 2015-2016 चे सर्व जिल्हयांचे वित्त विभागाचे अहवाल पाहिले असता बहुतांश अहवालांमध्ये आढळलेल्या आक्षेपांवरुन खालील प्रमाणे अभिप्राय नोंदविणेत येत आहे.

(अ) जमा रकमा :- महसुली लेख्यांबाहेरील जमा रकमांमध्ये राज्य शासनाकडून (व्याजी किंवा बिनव्याजी) तसेच इतर संस्थाकडुन मिळालेल्या कर्जाच्या, जिल्हा परिषदांनी मंजूर केलेल्या कर्जाच्या वसुलीचा, मंजूर केलेल्या आगाऊ रकमेच्या वसुलीचा आणि घसारा निधी, निवृत्तीवेतन निधी इत्यादी विविध योजनांबाबतच्या व्यवहारांसह ठेवीच्या व्यवहाराचा समावेश आहे.

(ब) कर्जे :- यापुर्वीच्या अहवालात नमूद केल्याप्रमाणे शासनाव्दारे जिल्हा परिषदांना मंजूर करण्यात येणारे तपशिलवार लेखे महालेखापाल ठेवतात. जिल्हा परिषदांना खालीलप्रमाणे दोन प्रकारचे लेखे ठेवावे लागतात.

(1) शासनाकडून मिळालेली, परत केलेली व परतफेड न केलेली कर्ज व त्यांचे थकबाकी दर्शविणारे लेखे.

(2) जिल्हा परिषदांनी व्यक्तिगत दिलेली कर्जे, त्यांची वसूली व थकबाकी यांचे लेखे, जिल्हा परिषदांनी कर्जाचे लेखे व्यवस्थित व अद्ययावत ठेवण्याकडे लक्ष पुरविणे आवश्यक आहे.

(क) ठेवी :- जिल्हा परिषदांकडे मोठया प्रमाणात ठेवी आहेत. परंतु त्यांचे लेखे ठेवण्याकडे दुर्लक्ष झाले आहे. मागील अहवालात नमूद केल्याप्रमाणे पुष्कळदा जिल्हा परिषदांच्या व पंचायत समित्यांच्या ठेव नोंदवहया अपूर्ण होत्या. एवढेच नव्हे तर मागील वर्ष अखेरची शिल्लक बिनचुकपणे पूढे ओढण्यात आलेली नव्हती, जमा व प्रदान रकमांच्या नोंदी नोंदवहयामध्ये केलेल्या नव्हत्या. त्यांचा वार्षिक लेख्यांशी मेळ बसत नव्हता. त्याचप्रमाणे ठेवी परत देय होतात, तेव्हापासुन तीन वर्षापेक्षा अधिक काळ अदत्त् असलेल्या ठेवी महसुल खाती जमा करण्याबाबत महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती लेखासंहिता, 1968 च्या नियम 219 अन्वये आवश्यक असलेली कार्यवाही करण्यात आलेली नव्हती.

1.6 महसुली लेख्यांबाहेरील खर्चाच्या रकमा

सन 2015-2016 चे सर्व जिल्हयांचे वित्त विभागाचे अहवाल पाहिले असता बहुतांश अहवालांमध्ये आढळलेल्या आक्षेपांवरुन खालील प्रमाणे अभिप्राय नोंदविणेत येत आहे.

महसुली लेख्यांबाहेरील खर्चात शासनाकडून मिळणा-या कर्जातुन विविध विकास कार्ये आणि योजना याकरिता लाभार्थ्यांना कर्जाचे रुपाने जिल्हा परिषदांनी संवितरित केलेल्या रकमांचा समावेश होतो. या कर्जाच्या लेख्यांकडे सर्वसाधारणपणे दूर्लक्ष केले असल्याचे आढळले. वेगवेगळया लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जाचे लेखे ठेवण्यात आले नव्हते किंवा कर्जाच्या वापरासंबंधी प्रमाणपत्रे विहीत मुदतीत सादर करण्यात आली नव्हती.

तसेच महसुली लेख्यांबाहेरील खर्चाच्या रकमांमध्ये जिल्हा परिषदेच्या अधिका-यांना व कर्मचा-यांना दिलेल्या निरनिराळया आगाऊ रकमा व इतर ठेवीबाबतच्या व्यवहारांचा समावेश होतो. वरील परिच्छेद 1.5(क) मध्ये ठेवींच्या व्यवहारासंबंधी व्यक्त केलेले अभिप्राय लेख्यांबाहेरील खर्चाच्या रकमांबाबतच्या व्यवहारांनाही लागू आहेत.

1.7 जिल्हा परिषदांचे वार्षिक लेखे

महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती लेखासंहिता 1968 च्या नियम 65 प्रमाणे जिल्हा परिषदांनी प्रत्येक वर्षाचे लेखे पुढील वर्षाच्या 30 जुनला बंद केले पाहिजेत व ते स्थानिक निधी लेखापरीक्षा विभागातर्फे प्रमाणित करुन शासनाकडे सादर करावयास हवेत.

सन 2015-2016 चे सर्व जिल्हयांचे वित्त विभागाचे अहवाल पाहिले असता बहुतांश अहवालांमध्ये आढळलेल्या आक्षेपांवरुन खालीलप्रमाणे अभिप्राय नोंदविणेत येत आहे.

(अ) सन 2015-2016 च्या लेख्यांबाबत :- महाराष्ट्रातील एकूण 34 जिल्हा परिषदांपैकी बहुतांशी जिल्हा परिषदेने सन 2015-2016 च्या वार्षिक लेखे पुर्ण करुन 15 ऑक्टोबर 2016 पर्यंत स्थानिक निधी विभागाकडे प्रमाणित करण्यासाठी सादर केले नाहीत. जिल्हा परिषदांनी ते त्यानंतर सादर केले. ते लेखे प्रमाणित करण्याअगोदर तपासले असता ते त्रुटींच्या पुर्ततेसाठी जिल्हा परिषदांकडे परत पाठवावे लागले. जिल्हा परिषदांनी त्रुटी पुर्तता न केल्यामुळे 15 नोव्हेंबर 2016 पर्यंत वार्षिक लेखे शासनाकडे प्रमाणित करुन घेण्यासाठी सादर करण्यात आले नाहीत.

वार्षिक लेखे प्रमाणित करताना त्यामध्ये फार मोठया प्रमाणात त्रुटी आढळतात व त्यांची पुर्तता करणेसाठी पुन्हा संबंधित जिल्हा परिषदेकडे परत पाठवावे लागतात. जिल्हा परिषदांनी वार्षिक लेखे पुर्तता करताना विशेष काळजी घेणे आवश्यक आहे. जेणेकरुन लेख्यांचे प्रमाणिकरण विनाविलंब होऊ शकेल.

(ब) वार्षिक लेख्यांची प्रसिध्दी :- महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियमाच्या कलम 136 अन्वये महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती लेखासंहिता नियम 66 (ए-9) प्रमाणे जिल्हा परिषदांना त्यांचे मागील वर्षाचे लेखे चालू वर्षाच्या 15 नोव्हेंबरपर्यंत महाराष्ट्र शासनाच्या राजपत्रात प्रसिध्द करावयास हवेत. तेव्हा वार्षिक लेखे शासकीय राजपत्रात वेळेवर प्रसिध्द करण्याच्याबाबतीत जिल्हा परिषदांनी विशेष लक्ष पुरविणे आवश्यक आहे.

1.8 घसारा निधी

सन 2015-2016 चे सर्व जिल्हयांचे वित्त विभागाचे अहवाल पाहिले असता बहुतांश अहवालांमध्ये आढळलेल्या आक्षेपांवरुन खालीलप्रमाणे अभिप्राय नोंदविणेत येत आहे.

(अ) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती लेखासंहिता 1968 च्या नियम 239, 241 व 242 मधील तरतुदी शिथील करुन जिल्हा परिषदांनी घसारा निधी ठेवणे ही बाब शासन निर्णय, ग्रामविकास विभाग क्रमांक झेडपीए1072/43764/सीआर-27/अ-30, दिनांक 9 सप्टेंबर, 1980 प्रमाणे ऐच्छिक करण्यात आली होती.

ग्रामविकास विभाग परिपत्रक, क्र.झेडपीए-1088/सीआर-2902/28, दिनांक 30 मार्च, 1988 च्या आदेशान्वये दिनांक 9 सप्टेंबर 1980 चे आदेश रद्दबातल करुन शासनाच्या क्रमांक झेडपीए-1080/4769/सीआर-1459/28, दिनांक 1 जानेवारी 1988 च्या अधिसुचनेच्या अनुषंगाने सर्व जिल्हा परिषदांनी महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती लेखासंहिता 1968 मधील तरतुदीनुसार घसारा निधी ठेवणे ही बाब अनिवार्य ठरविण्यात आली. यासाठी शासनाने घसारा निधी नियमीत करण्यासाठी क्रमांक झेडपीए-1076/4764/तीस, दिनांक 24 सप्टेंबर,1976 अन्वये पाठविलेल्या नमुना नियमावलीस अधीन राहून नवीन नियमावली तयार करुन शासन मान्यतासाठी पाठविण्याबाबत जिल्हा परिषदांना सूचना दिल्या होत्या, या संदर्भात शासनाने मागविलेल्या माहितीनुसार 34 जिल्हा परिषदांनी तयार केलेल्या नियमावलीस शासनाने मान्यता दिली आहे.

(ब) सन 2015-2016 चे लेखापरीक्षणाचे वेळी बहुतांश जिल्हा परिषदांनी महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती लेखासंहिता, 1968 मधील नियम 241 मध्ये विहीत केलेल्या टक्केवारीपर्यंत घसारा निधीत अंशदान वर्ग न करता तदर्थ तत्वावर केल्याचे आढळुन आले.

(क) जिल्हा परिषदेच्या स्तरावर विहीत केलेल्या नियमावलीनुसार घसारा निधीबाबत माहिती उपलब्ध नसल्याने दिनांक 1 एप्रिल ते 31 मार्च 2016 पर्यंत नियमाप्रमाणे जिल्हा परिषदच्या घसारा निधीत किती रक्कम जमा व्हावयाला पाहिजे होती, त्याची निश्चिती करता आली नाही. त्यामुळे जिल्हा परिषदेच्या या निधीकडे नेमकी किती रक्कम येत आहे व ती प्रत्येक वर्षी किती राहणार आहे, याचा उलगडा झाला नाही.

1.9 प्राथमिक शिक्षण वर्गणी

मुंबई शिक्षण अधिनियम 1947 च्या 42 व्या कलमानुसार व त्यातील नियम क्रमांक 142 मधील तरतुदीप्रमाणे विविध प्राधिकृत नगरपालिकांकडून देय असलेली प्राथमिक शिक्षण वर्गणी जिल्हा परिषदा वेळच्यावेळी वसुल करीत नसल्याचे खालील तपशिलावरुन स्पष्ट होते.

(अमरावती, नागपुर व औरंगाबाद विभाग वगळून)

(रुपये लाखात)

1 एप्रिल पर्यंत थकित असलेली वर्गणी	2015-2016 मध्ये येणे असलेली वर्गणी	एकूण	2015-2016 मध्ये वसुल केलेली वर्गणी	31 मार्च 2016 रोजी थकित असलेली वर्गणी
686.97	1108.83	1795.80	36.90	1758.90

वरीलप्रमाणे शिल्लक असलेल्या थकबाकीच्या सव्याज वसुलीकरिता उपरीनिर्दिष्ट नियमावलीचे नियम क्रमांक 143 मधील तरतुदीप्रमाणे कार्यवाही करणे आवश्यक होते. तथापि अशा प्रकारे माहिती तथा थकबाकीकरिता नोटीसा देण्यात आलेल्या नाहीत. अशा हद्दीतील प्राथमिक शिक्षणाचा भार पर्यायाने शासकीय निधीवर पडला आहे.

प्राथमिक शिक्षण वर्गणीबाबत वरील माहिती पाहता येणे असलेली प्राथमिक शिक्षण वर्गणीची रक्कम फार मोठया प्रमाणात थकीत आहे. शासनाच्या नगरविकास विभागाच्या आदेश क्रमांक जीनटी-1075/1782/युडी-10, दिनांक 1 डिसेंबर 1976 अन्वये संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी नगरपालिकांकडून प्राथमिक शिक्षणाच्या वर्गणीची रक्कम नगरपरिषदांच्या देय अनुदानातुन वसुल करुन ती संबंधित जिल्हा परिषदेला अदा करावयाची आहे. परंतु

शासनाच्या वरील निर्णयाप्रमाणे कार्यवाही होत नसल्यास वरील थकबाकीच्या आकडेवारीवरुन दिसुन येईल. थकित वर्गणी त्वरेने वसुल करण्याबाबत कारवाई करणे आवश्यक आहे.

1.10 समायोजित व्हावयाच्या अग्रिम व अनामत (ठेव) रकमा

(**अ**) **अग्रिम रकमा :-** जिल्हा परिषदेमध्ये कर्मचा-यांना व संबंधित खात्याच्या अधिका-यांना वेगवेगळया कारणांसाठी दिलेल्या आगाऊ रकमांचे दिनांक 31 मार्च 2016 पर्यंत ब-याच प्रमाणात समायोजन झालेले नव्हते. दिनांक 31 मार्च 2016 ला जिल्हा परिषदेच्या लेख्यांमध्ये शिल्लक असलेल्या आगाऊ रकमांचा वर्षवार तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

सदर माहिती जिल्हा परिषदांनी पुरविलेल्या सांख्यिकी माहितीवरुन घेण्यात आलेली आहे.

(**रुपये लाखात**)

वर्ष	**एकूण**
1962-63 पुर्वीचे ते 2010-11	1442.84
2011-2012	1363.99
2012-2013	399.89
2013-2014	502.07
2014-2015	703.43
2015-2016	1069.95
एकूण	**5482.16**

(**ब**) **अनामत (ठेव) रकमा** :- दिनांक 31 मार्च,2016 रोजी जिल्हा परिषदांच्या लेख्यांमध्ये असलेल्या अनामत (ठेव) रकमांचा वर्षवार तपशील खालीलप्रमाणे आहे. सदरची माहिती जिल्हा परिषदांनी पुरविलेल्या सांख्यिकी माहितीनुसार आहे.

(**रुपये लाखात**)

वर्ष	**प्रलंबित अनामत (ठेव)**
1962-63 ते 2010-11	18117.18
2011-2012	4976.09
2012-2013	7253.26
2013-2014	7904.75
2014-2015	12247.62
2015-2016	16469.15
एकूण	**66968.06**

टिप :- (1) अकोला व बीड जिल्हा परिषदेची माहिती अप्राप्त आहे.

(2) सदरची माहिती जिल्हा परिषदांनी पुरविलेल्या सांख्यिकी माहितीवरुन घेण्यात आली आहे

1.11 जिल्हा परिषदांकडील मत्ता व दायित्वे

महाराष्ट्र राज्यातील 34 जिल्हा परिषदांकडून प्राप्त झालेल्या माहितीनुसार जिल्हा परिषदनिहाय दिनांक 31 मार्च, 2016 रोजीचा मत्ता व दायित्वाचा तक्ता सोबत जोडला आहे. महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक एमए एस-2013/प्र.क्र14/वित्त-6 मंत्रालय, मुंबई 32 दिनांक 5/10/2013 अन्वये भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांनी विहीत केलेल्या मॉडेल अकाऊन्टींग सिस्टिमच्या नमुना क्र 1 ते 8 मध्ये मासिक/वार्षिक लेखे ठेवणेबाबत सूचना दिलेल्या आहेत. तथापी जिल्हा परिषदांकडून नमुना नंबर 1 व 2 मध्येच सद्यस्थितीमध्ये लेखे ठेवण्यात आलेले असल्याचे दिसून येते. मॉडेल अकाऊन्टींग सिस्टिमच्या नमुना नंबर 4 येणे देणे नोंदवही, नमुना नंबर 5 स्थावर मालमत्ता नोंदवही व नमुना नंबर 6 जंगम मालमत्ता नोंदवहया परिपुर्ण नसल्यामुळे जिल्हा परिषदांनी तयार केलेल्या मत्ता व दायित्व तक्त्यातील आकडेवारीची सत्यता उपलब्ध अभिलेख्यांवरुन पडताळून पाहता आली नाही. सदर तक्त्यामध्ये स्थिरत्वाच्या बाबी (Fix Assets)(उदाहरणार्थ इमारती, रस्ते इत्यादी) नमूद केलेल्या नसुन फक्त रोकडसुलभ मत्तांच्या बाबी (Current Assets) नमुद केलेल्या आहेत. तक्त्यावरुन जिल्हा परिषदांकडे एकूण दायित्व रुपये 397239.85 लाख व एकूण मत्ता रुपये 899840.82 लाख असल्याचे दिसते.

तसेच सोबतच्या तक्त्यात जिल्हा परिषदांनी दिलेल्या माहितीच्या आधारे जिल्हा परिषदांनी शासनाकडे भरावयाच्या रकमा व जिल्हा परिषदांना शासनाकडून येणे असलेल्या रकमा दाखविल्या आहेत. यावरुन जिल्हा परिषदांनी शासनाकडे भरावयाच्या एकूण रकमा रुपये 133059.38 लाख इतक्या आहेत. तसेच जिल्हा परिषदांना शासनाकडून येणे असलेली रक्कम रुपये 177542.44 लाख इतकी आहे. पैकी जिल्हा परिषद उत्पन्न रुपये 61236.44 लाख व शासकीय अनुदान रुपाने मिळणारे उत्पन्न रुपये 116306 लाख इतके आहे. याचा तपशिल सोबत जोडलेला आहे. सन 2014-2015 च्या तुलनेत सन 2015-2016 या वर्षात जिल्हा परिषदेच्या निव्वळ मत्तेत सुमारे 10.74 टक्क्याने घट झाली आहे. एकूण दायित्वापैकी रुपये 27722.11 लाख जिल्हा परिषदांकडून इतर संस्थांना अनुदानापोटी देय आहेत. सदर रकमांचा तक्ता सोबत जोडला आहे. सन 2014-2015 मध्ये शासनाकडून जिल्हा परिषदांना मिळावयाच्या अनुदानापैकी बाकी रक्कम रुपये 1953.47 कोटी होती. सन 2015-2016 अखेर शासनाकडुन जिल्हा परिषदांना मिळावयाची अनुदानाची बाकी रक्कम रुपये 61236.44 कोटी येणे आहे.

दिनांक 31 मार्च 2016 अखेर मत्ता व दायित्वाचे विवरण

दायित्वे **(एकूण रुपये लाखात)**

अ.क्र.	जि.प.चे नांव			कर्जे व आगाऊ रकमा				अदत्त् देयके	जि प.चे देणेकरी
		ठेवी		शासकिय कर्जे		इतर कर्जे			
		जि.प	पं.स.	अखर्चित	देय हप्ते	अखर्चित	देय हप्ते		
1	ठाणे	817.43	0	0	0	0	0	0	0
2	पालघर	0	0	0	0	0	0	0	0
3	रायगड	1636.82	00	0	0	0	0	0	0
4	रत्नागिरी	392.02	0	0	0	0	0	0	0
5	सिंधुदुर्ग	757.6	195.99	0	0	0	0	0	0
6	नाशिक	2373.26	2731.52	0	0	0	0	31.25	36105.49
7	धुळे	1099	337	0	0	0	0	0	0
8	नंदूरबार	2266.15	116.14	0	0	0	0	0	0
9	जळगाव	763.7	0	0	0	0	0	0	0
10	अहमदनगर	796.18	918.87	0	0	0	0	0	0
11	पुणे	8250.17	0	0	0	0	0	0	0
12	सातारा	2103.88	0	0	0	0	0	0	0
13	सांगली	938.44	0	0	0	0	0	0	0
14	कोल्हापुर	3811.96	0	0	0	0	0	0	0
15	सोलापुर	1586.32	760.12	0	0.76	0	0	0	0
16	अमरावती	0	0	0	0	0	0	0	0
17	अकोला	0	0	0	0	0	0	0	0
18	वाशिम	188.35	131.83	0	0	0	0	0	4607.9
19	यवतमाळ	436.39	0	0	0	0	0	0	0
20	बुलढाणा	503.22	381	0	0	0	0	0	0
21	नागपुर	12600.42	0	0	0	0	0	0	0
22	वर्धा	1096.26	72.04	0	0	0	0	0	0
23	भंडारा	2256.19	0	0	0	0	0	0	0
24	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0	0
25	चंद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0
26	गडचिरोली	1161.49	0	0	0	0	0	0	0
27	औरंगाबाद	1399.49	0	12.41	0	0	0	0	0
28	जालना	1070.58	0	0	0	10	0	0	0
29	बीड	0	0	0	0	0	0	0	0
3	परभणी	33.15	0	0	0.4	0	0	0	0
31	हिंगोली	274.4	0	0	0	0	0	0	0
32	नांदेड	578.97	0	0	0	0	0	0	0
33	उस्मानाबाद	1327.99	0	0	0	0	0	0	0
34	लातुर	545.03	0	0	0	0	0	0	0
		51065.03	**5644.51**	**12.41**	**1.16**	**10**	**0**	**31.25**	**40713.39**

(एकुण रुपये लाखात)

अ.क्र.	जि.प.चे नांव	जि.प.कडून पं.स.व ग्रा.पं.ला देय अनुदान	शासनाकडे भरणा करावयाची रक्कम	विशेष निधी	एकूण दायित्वे	मत्तेचे दायित्वावर अधिक्य	एकूण बेरीज
1	ठाणे	0	2548.8	0	3366.23	12064.43	15430.66
2	पालघर	0	0	0	0	0	0
3	रायगड	4013.76	3968.71	3692.49	13311.78	9420.94	22732.72
4	रत्नागिरी	832.09	5887.40	3477.77	10589.28	4832.05	15421.33
5	सिंधुदुर्ग	0	1818.8	0	2772.39	10295.74	13068.13
6	नाशिक	173.29	0	4868.83	46283.64	2416.15	48699.79
7	धुळे	490	17372	1615	20913	562	21475
8	नंदूरबार	0	0	0	2382.29	20168.05	22550.34
9	जळगाव	1062.62	15446.2	488.98	17761.5	16865.59	34727.09
10	अहमदनगर	374	5478.57	0	7567.63	35829.56	43397.19
11	पुणे	12913.46	6884.86	1780.31	29828.8	12391	42219.8
12	सातारा	2015.17	5555.58	1244.1	10918.73	66400.13	77318.86
13	सांगली	451.33	0	0	1389.77	6163.64	7553.41
14	कोल्हापुर	2.69	13165.83	605.92	17586.4	0	17586.4
15	सोलापुर	0	1577.8	0	3924.95	54365.39	58290.34
16	अमरावती	1954.77	0	88368.35	90323.12	17019.44	107342.56
17	अकोला	0	0	0	0	0	0
18	वाशिम	0	2875.75	0	7803.83	8665.32	16469.15
19	यवतमाळ	65.02	1130.78	0	1632.19	66349.22	67981.41
20	बुलढाणा	0	0	0	884.22	13698.13	14582.35
21	नागपुर	0	1344	0	13944.42	2629.77	16574.19
22	वर्धा	0	1229.71	0	2398.01	16722.4	19120.41
23	भंडारा	0	9403.58	227.95	11887.72	2054.64	13942.36
24	गोंदिया	0	0	0	0	0	0
25	चंद्रपुर	0	0	0	0	0	0
26	गडचिरोली	0	5096.77	11.6	6270.03	24095.69	30365.72
27	औरंगाबाद	0	71.08	0	1482.98	31904.16	33387.14
28	जालना	2880.47	3017.58	40	7018.63	-18579.3	-11570.67
29	बीड	0	0	0	0	0	0
30	परभणी	0	1733	32373.31	34139.86	3665.63	37805.49
31	हिंगोली	0	3232.95	0	3507.35	10336.53	13843.88
32	नांदेड	291.32	6259.26	137.59	7267.14	0	7267.14
33	उस्मानाबाद	202.12	15447.8	48.41	17026.32	7648.37	24674.69
34	लातुर	0	2512.61	0	3057.64	13647.14	16704.78
		27722.11	**133059.4**	**138980.6**	**397239.8**	**502600.97**	**899840.82**

दिनांक 31 मार्च 2016 अखेरची स्थिती

मत्ता **(एकुण रुपये लाखात)**

अ.क्र.	जि.प.चे नांव	जिल्हा निधीची रक्कम		जि.प.चे घेणेकरी	वसुलीयोग्य मागण्या	कर्जे	अग्रिम
		रोख	गुंतवणूक				
1	ठाणे	13757.85	0	0	0	0	1.6
2	पालघर	0	0	0	0	0	0
3	रायगड	8409.84	0	0	858.39	6.3	2027.4
4	रत्नागिरी	10837.55	0	0	251.06	506.9	21.69
5	सिंधुदुर्ग	11473.01	909.62	0	8.84	0.84	33.12
6	नाशिक	37208.62	0	0	0	0	31.16
7	धुळे	18830	0	0	0	0	262
8	नंदूरबार	14920.99	6200	0	0	0	37.68
9	जळगाव	31821.32	0	0	4.06	0	201.6
10	अहमदनगर	29433.51	5421.81	0	37.26	41.49	135.97
11	पुणे	10955.86	0.3	0	526.72	0	175.32
12	सातारा	23879.31	47779.5	0	122.13	59.61	0
13	सांगली	1626.79	3990	0	16.69	0	96.31
14	कोल्हापुर	5711.13	5650	0	150.59	2.06	45.5
15	सोलापुर	33618.88	23340.21	0	0	0	120.19
16	अमरावती	0	0	0	29.18	0	0
17	अकोला	0	0	0	0	0	0
18	वाशिम	6145.34	10000	0	0	0	0
19	यवतमाळ	53331.73	11200	0	1185.06	0	439.42
20	बुलढाणा	13281.81	0	0	0	0	0
21	नागपुर	16455.14	0	0	0	0	119.05
22	वर्धा	18116.28	0	0	14.77	0	32.26
23	भंडारा	12688.9	1230.84	0	0	0	18.96
24	गोंदिया	0	0	0	0	0	0
25	चंद्रपुर	0	0	0	0	0	0
26	गडचिरोली	26226.05	0	0	168.5	144.65	0
27	औरंगाबाद	15023.38	17300.03	0	0	0	54.07
28	जालना	22221.77	0	0	0	0	127.52
29	बीड	0	0	0	0	0	0
3	परभणी	37645.5	0	0	0	5.32	97.24
31	हिंगोली	10645	2158.12	0	0	0	0
32	नांदेड	1523.76	3000	0	0.64	0	333.62
33	उस्मानाबाद	23189.64	522	0	45.68	3.58	4.36
34	लातुर	13895.04	0	0	1697.82	0	77.11
	एकुण बेरीज	**522874**	**138702.43**	**0**	**5527.39**	**770.75**	**7408.24**

(एकूण रुपये लाखात)

अ.क्र.	जि.प.चे नांव	शासनाकडून मिळावयाची अनुदाने		विशेष निधीची शिल्लक		एकूण मत्ता	दायित्वाचे मत्तेवर अधिक्य	एकूण बेरीज
		जि.प.उत्पन्न	शासकिय योजना	रोख	गुंतवणूक			
1	ठाणे	0	0	0	1640.56	15430.63	0	15430.63
2	पालघर	0	0	0	0	0	0	0
3	रायगड	11430.79	0	0	0	22732.72	0	22732.72
4	रत्नागिरी	1733.66	652.67	1417.81	0	15421.34	0	15421.34
5	सिंधुदुर्ग	350.44	45	0	247.18	13068.05	0	13068.05
6	नाशिक	0	0	0	11460	48699.78	0	48699.78
7	धुळे	768	0	1055	560	21475	0	21475
8	नंदूरबार	0	0	0	1391.67	22550.34	0	22550.34
9	जळगाव	2211.12	0	488.98	0	34727.08	0	34727.08
10	अहमदनगर	2936.82	530	47.87	4812.46	43397.19	0	43397.19
11	पुणे	28708.78	72.51	0	1780.31	42219.8	0	42219.8
12	सातारा	3685.98	548.23	0	1244.1	77318.86	0	77318.86
13	सांगली	1404.09	126.63	0	192.91	7553.42	0	7553.42
14	कोल्हापुर	550.32	1318.05	41.66	1072.42	17579.58	0	17579.58
15	सोलापुर	1010	89.85	0	111.61	58290.74	0	58290.74
16	अमरावती	2745.93	104567.45	0	0	107342.56	0	107342.56
17	अकोला	0	0	0	0	0	0	0
18	वाशिम	323.81	0	0	0	16469.15	0	16469.15
19	यवतमाळ	1629.98	0	0	195.22	67981.41	0	67981.41
20	बुलढाणा	0	0	79.96	1220.59	14582.36	0	14582.36
21	नागपुर	0	0	0	0	16574.19	0	16574.19
22	वर्धा	810.91	0	144.19	0	19120.41	0	19120.41
23	भंडारा	0	3.65	0	0	13942.35	0	13942.35
24	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0
25	चंद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0
26	गडचिरोली	0	0	0	3820.5	30359.7	0	30359.7
27	औरंगाबाद	46.63	44.24	644.2	274.57	33387.12	0	33387.12
28	जालना	0	3231.88	26.76	0	7018.63	0	7018.63
29	बीड	0	0	0	0	0	0	0
3	परभणी	0	0	0	57.57	37805.63	0	37805.63
31	हिंगोली	32.94	88.21	42.02	877.59	13843.88	0	13843.88
32	नांदेड	0	0	57.87	60	7267.14	0	7267.14
33	उस्मानाबाद	276.13	174.9	0	48.41	24674.7	0	24674.7
34	लातुर	596.92	41.82	0	396.07	16704.78	0	16704.78
	एकुण बेरीज	**61236.44**	**115221.19**	**14707.36**	**32308.28**	**899840.82**	**0**	**899840.82**

दिनांक 3 मार्च 2016 अखेर शासनाकडे भरणा करावयाच्या रक्कमा

दायित्वे **(एकूण रुपये लाखात)**

अ.क्र.	जि.प.चे नांव	मंजुर अनुदानाच्या पेक्षा जास्त अर्थोपाय रक्कम	वर्ष अखेर शिल्लक राहिलेले अखर्चित अनुदान			
			सप्रयोजन	योजनांतर्गत	आस्थापना	इतर(एकुण)
1	2	3	4	5	6	7
1	ठाणे	0	0	1407.4	1141.4	0
2	पालघर	0	0	0	0	0
3	रायगड	0	0	0	0	3968.71
4	रत्नागिरी	1243.48	1243.48	3478.43	10.66	0
5	सिंधुदुर्ग	0	0	1365.15	453.65	0
6	नाशिक	0	0	0	0	0
7	धुळे	5500	5500	3500	1006	3464
8	नंदूरबार	0	0	0	0	0
9	जळगाव	0	0	0	0	0
10	अहमदनगर	0	0	2129.75	2818.82	0
11	पुणे	0	0	0	0	6884.86
12	सातारा	0	0	0	0	0
13	सांगली	0	0	0	0	0
14	कोल्हापुर	0	0	9884.44	0	1331.43
15	सोलापुर	900.84	900.84	477.46	199.45	0
16	अमरावती	0	0	0	0	0
17	अकोला	0	0	0	0	0
18	वाशिम	0	0	0	2875.75	0
19	यवतमाळ	0	0	0	0	1130.78
20	बुलढाणा	0	0	0	0	0
21	नागपुर	0	0	0	0	0
22	वर्धा	0	0	0	0	1229.71
23	भंडारा	0	0	8561.11	0	0
24	गोंदिया	0	0	0	0	0
25	चंद्रपुर	0	0	0	0	0
26	गडचिरोली	0	0	0	0	0
27	औरंगाबाद	0	0	0	0	0
28	जालना	0	0	1433.36	1530.34	0
29	बीड	0	0	0	0	0
30	परभणी	0	0	111	1622	0
31	हिंगोली	1649.44	1649.44	1001.6	581.91	0
32	नांदेड	0	0	0	0	6259.26
33	उस्मानाबाद	0	0	0	8100.91	1266.75
34	लातुर	0	0	0	0	0
	एकुण बेरीज	**9293.76**	**9293.76**	**33349.70**	**20340.89**	**25535.5**

(एकूण रुपये लाखात)

अ.क्र.	जि.प.चे नांव	अनुदान निर्धारणाने नामंजुर केलेले अनुदान	शासकिय हस्तांतरण योजनांपासुन जि.प.कडे जमा उत्पन्न	न.पा.कडून वसुल केलेली प्रा.शि.वर्गणी	निवृत्ती वेतन वर्गणी	शासनाकडे भरावयाची इतर व्यपगत रक्कम	एकूण बेरीज
		8	9	10	11	12	13
1	ठाणे	0	0	0	0	0	2548.8
2	पालघर	0	0	0	0	0	0
3	रायगड	0	0	0	0	0	3968.71
4	रत्नागिरी	0	23.49	652.67	30.99	447.68	5887.40
5	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	1818.8
6	नाशिक	0	0	0	0	0	0
7	धुळे	2397	1505	0	0	0	17372
8	नंदूरबार	0	0	0	0	0	0
9	जळगाव	0	0	0	0	0	15446.2
10	अहमदनगर	0	0	530	0	0	5478.58
11	पुणे	0	0	0	0	0	6884.86
12	सातारा	0	0	0	0	0	5555.58
13	सांगली	0	0	0	0	0	0
14	कोल्हापुर	0	1949.96	0	0	0	13165.83
15	सोलापुर	0	0	0	0	0	1577.8
16	अमरावती	0	0	0	0	0	0
17	अकोला	0	0	0	0	0	0
18	वाशिम	0	0	0	0	0	2875.75
19	यवतमाळ	0	0	0	0	0	1130.78
20	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0
21	नागपुर	0	0	0	0	0	1344
22	वर्धा	0	0	0	0	0	1229.71
23	भंडारा	0	842.47	0	0	0	9403.58
24	गोंदिया	0	0	0	0	0	0
25	चंद्रपुर	0	0	0	0	0	0
26	गडचिरोली	0	0	0	0	5096.77	5096.77
27	औरंगाबाद	0	0	0	0	71.08	71.08
28	जालना	0	53.88	0	0	0	3017.58
29	बीड	0	0	0	0	0	0
30	परभणी	0	0	0	0	0	1733
31	हिंगोली	0	0	0	0	0	3232.95
32	नांदेड	0	0	0	0	0	6259.26
33	उस्मानाबाद	0	0	0	0	6080.14	15447.8
34	लातुर	0	102.93	0	0	39	2512.61
एकूण		**2397**	**4477.73**	**1182.67**	**30.99**	**11734.67**	**133059.38**

दिनांक 31 मार्च 2016 अखेर शासनाकडून मिळावयाची अनुदाने (शासकीय योजना)

(एकूण रुपये लाखात)

अ.क्र	जि.प.चे नांव	अर्थोपाय अग्रिमापोटी येणे रक्कम	अनुदान निर्धारणाप्रमाणे कमी मिळालेले अनुदान				निवृत्ती वेतनावर जि.प.निधीतुन केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती	अभिकरण योजनेवर जि.प. निधीतुन केलेल्या खर्चाची प्रतिपुर्ती
			सप्रयोजना	योजनांतर्गत	आस्थापना	इतर(एकूण)		
1	ठाणे	0	0	0	0	0	0	0
2	पालघर	0	00	0	0	0	0	0
3	रायगड	0	0	0	0	0	0	0
4	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	0
5	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	0
6	नाशिक	0	0	0	0	0	0	0
7	धुळे	0	0	0	0	0	0	0
8	नंदूरबार	0	0	0	0	0	0	0
9	जळगाव	0	0	0	0	0	0	0
10	अहमदनगर	0	0	0	0	0	0	0
11	पुणे	0	0	0	0	0	0	14.96
12	सातारा	548.23	5555.58	0	0	0	0	0
13	सांगली	0	0	0	0	0	0	0
14	कोल्हापुर	0	1318.05	0	0	0	0	0
15	सोलापुर	0	0	0	0	0	0	0
16	अमरावती	104567.45	0	0	0	0	0	0
17	अकोला	0	0	0	0	0	0	0
18	वाशिम	0	0	0	0	0	0	0
19	यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0
20	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	0
21	नागपुर	0	0	0	0	0	0	0
22	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0
23	भंडारा	0	0	0	0	0	3.65	0
24	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0
25	चंद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0
26	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0
27	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	0
28	जालना	0	0	0	24.88	32.07	0	0
29	बीड	0	0	0	0	0	0	0
3	परभणी	0	0	0	0	0	0	0
31	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0
32	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0
33	उस्मानाबाद	0	0	0	0	0	16.91	0
34	लातुर	0	0	0	0	0	41.82	0
		105115.68	**6873.63**	**0**	**24.88**	**32.07**	**62.38**	**14.96**

(एकूण रुपये लाखात)

जि.प.चे नांव	शासनाच्या उद्योग खात्याची जादा वसुल वर्गणी	दुष्काळी कामे पाणीपुरवठा करिता जि.प.निधीतुन केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती	शासनाकडुन येणारी इतर रक्कम	न.प.कडून वसुल करावयाची वर्गणी		एकत्रित अनुदान	जादा खर्च प्रतिपुर्ती	एकूण बेरीज
				प्राथमिक शाळा वर्गणी	इतर वर्गणी			
ठाणे	0	0	0	0	0	0	0	0
पालघर	0	0	0	0	0	0	0	0
रायगड	0	0	0	0	0	0	0	0
रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	0	0
सिंधुदुर्ग	0	0	0	45	0	0	0	45
नाशिक	0	0	0	0	0	0	0	0
धुळे	0	0	0	0	0	0	0	0
नंदूरबार	0	0	0	0	0	0	0	0
जळगाव	0	0	0	0	0	0	0	0
अहमदनगर	0	0	0	530	0	0	0	530
पुणे	0	45.18	0.5	0	11.87	0	0	72.51
सातारा	0	0	0	0	0	0	0	6103.81
सांगली	0	0	0	126.63	0	0	0	126.63
कोल्हापुर	0	0	0.45		0	0	0	1318.5
सोलापुर	0	0		89.85	0	0	0	89.85
अमरावती	0	0	0	0	0	0	0	104567.5
अकोला	0	0	0	0	0	0	0	0
वाशिम	0	0	0	0	0	0	0	0
यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0	0
बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	0	0
नागपुर	0	0	0	0	0	0	0	0
वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0
भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	3.65
गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0	0
चंद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0
गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	0
औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	0	0
जालना	0	0	0	0	0	0	0	3231.88
बीड	0	0	0	0	0	0	0	0
परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0
हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0	0
नांदेड	0	0	0	0	0	0	0	0
उस्मानाबाद	0	0	157.99	0	0	0	0	174.9
लातुर	0	0	0	0	0	0	0	41.82
	0	**45.18**	**0**	**791.48**	**11.87**	**0**	**0**	**11630**

दिनांक 31 मार्च 2016 अखेर पंचायत समिती, ग्रामपंचायत व इतर संस्थांना देय अनुदाने दायित्वे

(एकूण रुपये लाखात)

अ. क्र	जि.प.चे.नाव	ग्रा.पं. उपकर अनुदान	मुद्रांक शुल्क अनुदान	वाढीव उपकर अनुदान	अल्पबचत प्रोत्साहन अनुदान	व्यवसाय करापोटी ग्रा.पं.ना.द्यावयाची रक्कम	वन अनुदान	इतर	एकूण बेरीज
1	ठाणे	0	0	0	0	0	0	0	0
2	पालघर		0	0	0	0	0	0	0
3	रायगड	0	4013.8	0	0	0			4013.8
4	रत्नागिरी	0	0	259.09	0	0	4.7	568.3	832.09
5	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	0	0
6	नाशिक	0	173.29	0	0	0	0	0	173.29
7	धुळे	29	461	0	0	0	0	0	490
8	नंदूरबार	0	0	0	0	0	0	0	0
9	जळगाव	62.14	271.46	729.02	0	0	0	0	1062.62
10	अहमदनगर	0	374	0	0	0	0	0	374
11	पुणे	0	12913	0	0	0	0	0	12913.46
12	सातारा	421.22	1274.5	272.22	43.16	2.88	1.16	0	2015.17
13	सांगली	0	309.95	141.38	0	0	0	0	451.33
14	कोल्हापुर	0	0	0	0	0	0	2.69	2.69
15	सोलापुर	0	0	0	0	0	0	0	0
16	अमरावती	1954.77	0	0	0	0	0	0	1954.77
17	अकोला	0	0	0	0	0	0	0	0
18	वाशिम	0	0	0	0	0	0	0	0
19	यवतमाळ	0	65.02	0	0	0	0	0	65.02
20	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	0	0
21	नागपुर	0	0	0	0	0	0	0	0
22	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0
23	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0
24	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0	0
25	चंद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0
26	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	0
27	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	0	0
28	जालना	0	354.6	2525.9	0	0	0	0	2880.47
29	बीड	0	0	0	0	0	0	0	0
3	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0
31	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0	0
32	नांदेड	0	288.24	0	0	0	3.08	0	291.32
33	उस्मानाबाद	0	202.12	0	0	0	0	0	202.12
34	लातुर	0	0	0	0	0	0	0	0
		2467.13	**20701.43**	**3927.6**	**43.16**	**2.88**	**8.94**	**570.11**	**27722.11**

दिनांक 31 मार्च 2016 अखेर शासनाकडून मिळावयाचे अनुदान

दायित्वे **(एकूण रुपये लाखात)**

अ. क्र	जि.प.चे नाव	स्थानिक उपकर अनुदान	जि.प. वाढीव उपकर अनुदान	प.स.वाढीव उपकर अनुदान	जमिन महसुल अनुदान	जंगल महसुल अनुदान	मुद्रांक शुल्क् अनुदान	अभिकरण योजनेवरील 5% कमिशनची रक्कम	इतर	एकूण बेरीज
1	ठाणे	0	0	0	0	0	30.62	0	0	30.62
2	पालघर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	रायगड	3402.04	0	0	0	0	8027.52	1.23	0	11431
4	रत्नागिरी	237.55	668.72	827.39	0	0	0	0	0	1733.7
5	सिंधुदुर्ग	26.42	30.58	162.61	39.32	0	0	91.51	0	350.44
6	नाशिक	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	धुळे	45	18	0	29	75	461	140	0	768
8	नंदूरबार	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	जळगाव	181.07	184.27	271.46	53.48	2.7	274.54	0	1243.6	2211.1
10	अहमदनगर	0	2187.82	0	0	0	749	0	0	2936.8
11	पुणे	1188.04	833.51	346.11	218.26	0	25826.92	295.94	0	28709
12	सातारा	0	0	0	0	0	0	0	3685.98	3686
13	सांगली	201.91	140.68	141.38	112.52	0	619.9	140.68	0	1357.1
14	कोल्हापुर	332.97	124.4	0	0	0	0	92.95	0	550.32
15	सोलापुर	0	0	0	563.9	0	427.72	0	17.97	1009.6
16	अमरावती	2745.93	0	0	0	0	0	0	0	2745.9
17	अकोला		0	0	0	0	0	0	0	0
18	वाशिम	38.04	0	0	151.83	0	133.94	0	0	323.81
19	यवतमाळ	57.31	536.81	0	747.82	103	130.04	55	0	1630
20	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	नागपुर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	वर्धा	419.34	0	0	0	0	370.38	21.19	0	810.91
23	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	चंद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	46.63	0	46.63
28	जालना	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	बीड	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	32.94	0	32.94
32	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	उस्मानाबाद	3.24	3.24	153.87	9.5	6.23	0	26.69	35.79	276.13
34	लातुर	123.12	123.12	0	10.11	0	74.44	20.6	0	596.92
	एकुण	**9001.98**	**5134.25**	**1902.82**	**1935.74**	**186.93**	**37126.02**	**965.36**	**4983.34**	**61236.44**

प्रकरण दोन

लेखापरीक्षा सर्वसाधारण निष्पत्ती

2.1 लेखापरीक्षा अहवालातील शासकीय अनुदानातील केलेल्या खर्चावरील आक्षेप निकालात काढण्याबाबत विलंब

(अ) स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम, 1930 च्या कलम 10 (1) अन्वये जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी लेखापरीक्षण अहवाल मिळाल्यापासुन चार महिन्यांच्या आत अहवालातील आक्षेपांमध्ये दाखविलेल्या उणीवा दूर करण्यात आल्याचा अगर त्याबाबतच्या स्पष्टीकरणाबाबतचा अनुपालन अहवाल संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा यांचेकडे पाठवावयास हवा. तथापि, उपरोक्त अधिनियमात नेमुन दिलेल्या कालावधीत अनुपालन पाठविण्याबाबत झालेल्या विलंबाव्यतिरिक्त ज्यांचे अनुपालन पाठविले नाही किंवा अपुरे पाठविलेले आहे, अशा जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांतील आक्षेपांची संख्या बरीच मोठी आहे.

(ब) जिल्हा परिषद व पंचायत समित्यांच्या सन 1962-63 ते 2015-2016 या वर्षाच्या लेख्यांवरील लेखापरीक्षण अहवालात शासकिय अनुदानासंदर्भात **जुन 2017** अखेरीस **236009** परिच्छेद प्रलंबित होते. या परिच्छेदांत सरकारी अनुदानातुन झालेल्या खर्चापैकी आक्षेपाधीन रक्कम रुपये **34199.93** कोटी आहे.

शासकीय अनुदानासंदर्भात थकित परिच्छेदांचा तपशील.

(रुपये कोटीमध्ये)

लेखापरीक्षण अहवालाचे वर्ष	शासकीय अनुदानासंदर्भात थकित असलेल्या परिच्छेदांची संख्या	शासकीय अनुदानातुन झालेल्या खर्चापैकी आक्षेपाधीन रक्कम
1962-63 ते 2010-2011	157524	10046.40
2011-2012	12531	1528.12
2012-2013	14601	2730.97
2013-2014	17200	6350.94
2014-2015	19807	7191.59
2015-2016	14346	6351.91
एकूण	**236009**	**34199.93**

2.2 लेखापरीक्षण अहवालातील स्वउत्पन्नातून केलेल्या खर्चावरील आक्षेप निकालात काढण्याबाबत विलंब

(अ) स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम, 1930 च्या कलम 10 (1) अन्वये जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी लेखापरीक्षण अहवाल मिळाल्यापासुन चार महिन्यांच्या आत अहवालातील आक्षेपांमध्ये दाखविलेल्या उणीवा दूर करण्यात आल्याचा अगर त्याबाबतच्या स्पष्टीकरणाबाबतचा अनुपालन अहवाल संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा यांचेकडे पाठवावयास हवा. तथापि, उपरोक्त अधिनियमात नेमुन दिलेल्या कालावधीत अनुपालन पाठविण्याबाबत झालेल्या विलंबाव्यतिरिक्त ज्यांचे अनुपालन पाठविले नाही किंवा अपुरे पाठविलेले आहे, अशा जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांतील आक्षेपांची संख्या बरीच मोठी आहे.

(ब) जिल्हा परिषद व पंचायत समित्यांच्या सन 1962-63 ते 2015-2016 या वर्षाच्या लेख्यांवरील लेखापरीक्षण अहवालात जिल्हा परिषद व पंचायत समिती स्वउत्पन्नासंदर्भात **जुन 2017** अखेरीस **79271** परिच्छेद प्रलंबित होते. या परिच्छेदांत जिल्हा परिषद व पंचायत समिती स्वउत्पन्नातून झालेल्या खर्चापैकी आक्षेपाधीन रक्कम रुपये **7081.27** कोटी आहे.

जिल्हा परिषद व पंचायत समित्यांच्या स्वउत्पन्नासंदर्भात थकित परिच्छेदांचा तपशिल

(रुपये कोटीमध्ये)

लेखापरीक्षण अहवालाचे वर्ष	जिल्हा परिषद व पंचायत समिती स्वउत्पन्नातुन केलेल्या खर्चाच्या संदर्भात थकित असलेल्या परिच्छेदांची संख्या	जिल्हा परिषद व पंचायत समिती स्वउत्पन्नातुन झालेल्या खर्चापैकी आक्षेपाधीन असलेली रक्कम
1962-63 ते 2010-2011	46774	1610.20
2011-2012	4978	273.95
2012-2013	5399	493.78
2013-2014	6636	1967.82
2014-2015	8684	1921.38
2015-2016	6800	814.13
एकूण	**79271**	**7081.27**

2.3 जिल्हा परिषद व पंचायत समित्यांमधील भार व अधिभाराची प्रकरणे

मुंबई स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम, 1930 च्या 10(3) कलमान्वये कायद्याविरुध्द केलेल्या प्रदानाच्या तसेच अक्षम्य हयगय वा गैरवर्तणूक यामुळे झालेल्या स्थानिक निधीच्या नुकसानी प्रकरणी गुंतलेल्या रकमांचा भार किंवा अधिभार करुन वसुल करण्यासंबंधीची शिफारस संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा यांनी विभागीय आयुक्तांना करावयाची असते. स्थानिक निधीचा बेकायदेशीर वापर व अक्षम्य हयगय किंवा गैरवर्तणूक यामुळे होणा-या आर्थिक नुकसानीच्या प्रकारांना आळा बसावा व स्वतःच्या पैशाप्रमाणेच स्थानिक निधीचा विनियोग करतानाही अधिकारी व कर्मचारीवर्गाने यथायोग्य दक्षता, दुरदर्शीपणा दाखवावा या धारणेने वरील तरतुद केलेली आहे.

(अ) भार प्रकरणे :- 31 मार्च 2016 अखेर विभागीय आयुक्तांकडे भार संदर्भात **1858 प्रकरणे** प्रलंबित होती व त्यामध्ये रुपये **13620.23 लाख** एवढी रक्कम अंतर्भूत आहे. सन 2015-16 या वर्षाअखेर शिल्लक प्रकरणांचा गोषवारा पुढे दिल्याप्रमाणे आहे.

भार प्रकरणे

(रुपये लाखात)

वर्ष	एकूण प्रकरणे	रक्कम
1962-63 ते 2010-2011	1673	9985.09
2011-2012	77	3134.46
2012-2013	89	267.51
2013-2014	14	40.48
2014-2015	0	0
2015-2016	5	192.69
एकूण	**1858**	**13620.23**

(आ) अधिभार प्रकरणे :- 31 मार्च 2016 अखेर विभागीय आयुक्तांकडे अधिभार संदर्भात **1032 प्रकरणे** प्रलंबित होती व त्यामध्ये रुपये **7542.18 लाख** एवढी रक्कम अंतर्भूत आहे. सन 2015-16 या वर्षाअखेर शिल्लक प्रकरणांचा गोषवारा पुढे दिल्याप्रमाणे आहे.

अधिभार प्रकरणे

(रुपये लाखात)

वर्ष	एकूण प्रकरणे	रक्कम
1962-63 ते 2010-2011	976	7407.16
2011-2012	22	41.13
2012-2013	29	69.27
2013-2014	4	5.69
2014-2015	0	0
2015-2016	1	18.93
एकुण	**1032**	**7542.18**

2.4 जिल्हा परिषद व पंचायत समित्यांमधील दुर्विनियोगाची प्रकरणे

महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती लेखासंहिता, 1968 मधील नियम क्रमांक 36 च्या तरतुदीनूसार शोधुन काढलेली किंवा संशयास्पद परिस्थितीवरून सकारण अनुमानित अशा लबाडी व अपहाराच्या प्रकरणांची चौकशी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद व गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती यांनी करावयाची असते. अपराधी व्यक्तीला वेळीच शासन करावयाच्या कामी त्वरीत कार्यवाही केली जावी व अशा प्रकरणांना आळा बसावा, हा या तरतुदीमागील उद्देश आहे. स्थानिक निधी लेखापरीक्षा विभागाने पाठविलेल्या नेहमीच्या लेखापरीक्षण अहवालातदेखील अशी प्रकरणे दिलेली असतात.

अशा प्रकरणांची त्वरीत दखल घेण्यासंबंधी विशेष आदेश देण्यात आले असले, तरी बरीच प्रकरणे अजून निकाली काढावयाची आहेत हे या अहवालातील माहितीवरुन दिसून येईल. त्याचप्रमाणे अशा प्रकरणांची संख्याही दरवर्षी वाढत असल्याचे दिसून येईल.

सन 2014-2015 च्या लेखापरीक्षा पुनर्विलोकन अहवालात दर्शविण्यात आल्याप्रमाणे दिनांक 1 एप्रिल, 2015 रोजी एकूण **1781** प्रकरणे प्रलंबित होती. त्यामध्ये रुपये **8137.83 लाख** इतकी रक्कम अंतर्भूत आहे. सदर प्रकरणांमध्ये सन 2015-2016 मध्ये नव्याने उघडकीस आलेली प्रकरणे आणि निकालात काढलेली प्रकरणे विचारात घेता दिनांक 31 मार्च, 2016 अखेर एकूण **1728** प्रकरणे व त्यामध्ये रक्कम रुपये **8317.08 लाख** गुंतलेली आहे. प्रलंबित प्रकरणे व त्यामध्ये अंतर्भूत असलेली रक्कम यांचा वर्षनिहाय तपशील पुढे दिला आहे.

अफरातफर प्रकरणे

(रुपये लाखात)

वर्ष	एकूण प्रकरणे	रुपये
1962-63 ते 2010-2011	1628	1391.44
2011-2012	14	29.20
2012-2013	6	6.39
2013-2014	14	135.96
2014-2015	64	6734.20
2015-2016	2	19.89
एकूण	**1728**	**8317.08**

जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या यांच्या लेख्यांचे अभिलेख

2.5 जिल्हा परिषदा पंचायत समित्यांच्या लेख्यांबाबत सर्वसाधारण अभिप्राय

पुर्वीच्या अहवालामध्ये जिल्हा परिषदांनी विविध लेखे व नोंदवहया सुस्थितीत ठेवल्या नसल्याचे दाखवून दिले होते. अहवाल कालावधीमध्ये लेख्यांच्या स्थितीत विशेष सुधारणा झालेली दिसुन आलेली नाही. त्यांचे मुख्य कारण म्हणजे महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती लेखासंहिता 1968 चे विविध उपबंधाचे काटेकोरपणे पालन केले जात नाही, हे होय. जिल्हा परिषदांचा बहुतांश खर्च जरी पंचायत समिती पातळीवर करण्यात येत असला, तरी सर्व प्रमाणके, चलने, संकलनपत्रे इत्यादी जिल्हा परिषद व्यवहारांचे संकलित लेखे गटविकास अधिका-यांनी जिल्हा परिषदांच्या वित्त विभागाला आणि कामे व योजना संबंधीच्या प्रगती नोंदवहयांमध्ये खर्चाची नोंद घेण्यासाठी निरनिराळया विभाग प्रमुखांना तत्परतेने सादर केले नव्हते. परिणामत: लेखे वेळेवर तपासले जात नव्हते व लेख्यांमध्ये निरनिराळया प्रकारचे चुकीचे वर्गीकरण झाले. काही जिल्हा परिषदा आपले लेखे, लेखासंहितेत विहीत केल्याप्रमाणे 30 जुन रोजी करु शकल्या नाहीत आणि वित्तीय वर्ष संपल्यानंतर मुख्य लेखापरीक्षकांकडे काही जिल्हा परिषदांनी उशिराने प्रमाणपत्र दिलेले व संकलित केलेले काही लेखे सादर करण्यात आले.

या विभागाकडे जिल्हा परिषदांचे वार्षिक लेखे प्रमाणित करुन शासनाकडे सादर करणेची जबाबदारी सोपविलेली आहे. त्यानुसार जिल्हा परिषदांकडुन वार्षिक लेखे या विभागाकडे तपासणीसाठी सादर करण्यात आल्यावर या विभागाच्या लेखापरीक्षकांकडुन तपासले जातात. परंतु सदर तपासणीत ब-याच उणीवा आढळतात. पर्यायानी सदर उणीवा दुर करण्यासाठी संबंधित लेखे जिल्हा परिषदांकडे पाठवावे लागतात. जिल्हा परिषदांच्या वार्षिक लेख्यांमध्ये प्रामुख्याने खालील उणीवा आढळतात.

(1) वार्षिक लेखे विहित मुदतीत बंद करीत नाहीत. तसेच त्याबाबत कारणे दिली जात नाहीत.
(2) लेख्यांसोबत विहित केलेली विवरणपत्रे जोडली जात नाहीत अगर ती अपूर्ण असतात.
(3) लेख्यांमध्ये दाखविलेले अनुदान व विवरण्पत्रात दिलेले अनुदान यामध्ये तफावत असते.
(4) हस्तांतरित योजनांपासून मिळालेले उत्पन्न, शासन उत्पन्न न दाखविता जिल्हा परिषद उत्पन्न म्हणून दाखविले जाते.
(5) लेखासंहिता तरतुदीप्रमाणे निलंबन लेखे ठेवले जात नाहीत.
(6) संकिर्ण जमा रकमांचा तपशिल दिला जात नाही.
(7) लेख्यांमधील खाडाखोडी साक्षांकित केलेल्या नसतात.

मागील वर्षाच्या मानाने वार्षिक लेखे सादर करण्यात काही प्रगती दिसून आली नाही.

2.6 लेख्यांच्या संबंधातील महत्वाच्या नियमबाहय गोष्टी.

चाचणी लेखापरीक्षेमध्ये उघडकीस आलेल्या आणि संबंधित लेखापरीक्षा अहवालात समाविष्ट असलेल्या काही लेख्यांच्या संबंधातील सन 2015-2016 मधील महत्वाच्या नियमबाहय गोष्टी आणि लेखा नोंदवहया योग्य रितीने न ठेवण्याच्या बाबी संक्षिप्तपणे जिल्हा परिषद विभागाचे बाबतीत प्रकरण तीनचे अखेरीस व पंचायत समित्याचे बाबतीत प्रकरण चारचे अखेरीस नमूद केलेल्या आहेत.

लेखापरीक्षणासाठी अभिलेखे उपलब्ध् न करणे.

स्थानिक निधी लेखा अधिनियम 190 मधील कलम (3) प्रमाणे ज्या तारखेस लेखापरीक्षणाचे काम सुरु करण्याचे ठरले जाते त्या तारखेसंबंधी आवश्यक तेवढया कालावधीची लेखी नोटीस संबंधित जिल्हा परिषदेचे विभाग/पंचायत समित्यांना देण्यात येते. त्यानंतर प्रत्यक्ष लेखापरीक्षण सुरु झाल्यावर अधिनियमाचे कलम 6(1) नुसार योग्य वाटतील अशा लेख्यांच्या संदर्भात जिल्हा परिषद/पंचायत समित्यांना अर्धसमास पत्राने अभिलेख्यांची मागणी केली जाते व सदरचे अभिलेखे विहीत मुदतीत सादर करणेबाबत कालावधी दिला जातो. तरीसुध्दा लेखापरीक्षणास कागदपत्रे/अभिलेखे उपलब्ध केले जात नाहीत. त्या त्या जिल्हा परिषद/पंचायत समिती अंतिमीकरणाच्या वेळी अभिलेखे उपलब्ध न केलेल्या आक्षेपांबाबत सविस्तर चर्चा करतानाही असे अभिलेखे उपलब्ध करुन दिले जात नाहीत. त्यामुळे असे परिच्छेद लेखापरीक्षण अहवालात समाविष्ट केले जातात. अशा प्रकारचे परिच्छेद लेखापरीक्षा पुनर्विलोकन अहवालामध्ये निवड करणेसाठी प्रस्तावित केले जातात व संबंधित जिल्हा परिषद विभाग आणि पंचायत समिती यांना निवड केलेले परिच्छेद कळवून त्याबाबतचे अनुपालन मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद आणि मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी तसेच, गटविकास अधिकारी यांना 15 दिवसांच्या आत सादर करणेबाबत सूचित केले जाते.

तथापि, या सुचनेबाबतही जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या गांभिर्याने लक्ष देत नसल्याचे आढळून येते. वर नमुद केल्याप्रमाणे संबंधित जिल्हा परिषद विभाग व पंचायत समिती यांना लेखे उपलब्ध करुन देण्यासाठी आवश्यक तेवढया संधी उपलब्ध करुन देवुनही लेखापरीक्षणास असे अभिलेखे सादर करणेसाठी योग्य तो प्रतिसाद दिला जात नाही.

2015-2016 या वर्षाच्या लेखापरीक्षणासाठी निवडक 86 जिल्हा परिषद विभागांचे व 116 पंचायत समित्यांचे अभिलेखे उपलब्ध् करण्यात आले नाहीत. लेखापरीक्षणासाठी उपलब्ध न करण्यात आलेल्या अभिलेख्यांच्या जिल्हा परिषद व पंचायत समिती निहाय एकत्रित तपशिल प्रकरण क्रमांक 3 व 4 मधील परिच्छेद क्रमांक 3.1022 व 4.530 मध्ये नमूद करण्यात आले आहे.

कर्जे

2.7 शासनाकडून मिळालेली एकूण कर्जे

(अ) शासनाकडून मिळालेली कर्जे :- जिल्हा परिषदांनी वेगवेगळया प्रयोजनासाठी (उदा. घरबांधणी, नळपाणी पुरवठा, शेती औजारे, लघुउद्योगधंदे, कुक्कुटपालन योजना, जमीन सुधारणा सकस आहार योजना इत्यादी) शासनाकडून सन 2015-2016 पर्यंत मिळालेल्या कर्जाचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे. सदर तपशीलावरुन असे दिसून येईल की, जिल्हा परिषदांना फारच मोठी कर्जाची रक्कम अद्यापही शासनाकडे परत करावयाची आहे.

मागिल शिल्लक		चालु वर्षाचे नवीन		एकूण	
कर्जे	व्याज	कर्जे	व्याज	कर्जे	व्याज
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
72.94	7.48	0.00	0.00	72.94	7.48

सन 2015-2016 परतावा हप्ता		प्रत्यक्ष भरणा केलेली रक्कम		शिल्लक राहिलेले एकूण	
कर्जे	व्याज	कर्जे	व्याज	कर्जे	व्याज
7	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
72.92	7.48	39.66	5.86	33.27	4.07

(ब) व्याजरहित इतर शासकीय कर्जे :- शासनाकडून जिल्हा परिषदांना वेगवेगळया प्रयोजनांसाठी (उदा.बागायत, विहीरी, दुभती जनावरे, जमीन सुधारणा, शेती औजारे, शेती सुधारणा इत्यादी) सन 2015-2016 पर्यंत बिनव्याजी कर्जे मिळाली त्याचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे.

मागील शिल्लक	**सन 2015-2016 ची एकूण कर्जे**	**एकूण**	**सन 2015-2016 मध्ये परतावा करावयाचा हप्ता**	**भरणा केलेले हप्ते**	**शिल्लक राहिलेली कर्जे**
11.22	0.00	11.22	0.00	0.00	11.22

टिप :- (1) वरील माहिती अकोला, बीड जिल्हा परिषदेची अप्राप्त आहे.

(2) वरील माहिती जिल्हा परिषदांनी पुरविलेल्या सांख्यिकी माहितीवरुन घेण्यात आलेली आहे.

(3) जिल्हा परिषद ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, नाशिक ,धुळे, नंदुरबार, जळगाव, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापुर, अमरावती, वाशिम, यवतमाळ, वर्धा, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर, परभणी, हिंगोली, नांदेड, उस्मानाबाद, लातूर यांनी अशा प्रकारची माहिती निरंक असल्याचे कळविले आहे.

(क) जिल्हा परिषदेने इतर संस्थांकडून सन 2015 - 2016 मध्ये घेतलेली कर्जे

निरंक

2.8 जिल्हा परिषदांनी दिलेली व्याज व व्याजरहित कर्जे

जिल्हा परिषदांनी सन 2015-2016 अखेर वेगवेगळया कारणांसाठी (उदा.घरबांधणी, वाहन अग्रिम इत्यादी) विविध प्रकारची दिलेली कर्जे व कर्जाची वसुलीयोग्य रक्कम या संबंधातील दिनांक 31 मार्च 2016 रोजी असलेली स्थिती पुढील विवरणपत्रात दर्शविल्याप्रमाणे आहे.

मागील शिल्लक		सन 2015-2016 वर्षाचे		एकूण	
कर्जे	व्याज	कर्जे	व्याज	कर्जे	व्याज
649.44	10.44	213.86	6.37	863.30	16.81

सन 2015-2016 मध्ये केलेली वसुली		31 मार्च,2015 अखेर शिल्लक	
कर्जे	व्याज	कर्जे	व्याज
81.06	9.56	782.24	7.25

टिप् :- (1) वरील माहिती अकोला, बीड जिल्हा परिषदेची अप्राप्त आहे.
(2) वरील माहिती जिल्हा परिषदांनी पुरविलेल्या सांख्यिकी माहितीवरुन घेण्यात आलेली आहे.

2.9 करांच्या मागणी, वसुली व थकबाकीबाबत.

महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम 1961 च्या कलम 157 मधील तरतुदीस अधिन राहुन जिल्हा परिषदांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रामध्ये स्थानपरत्वे निरनिराळे कर बसविले आहेत. (उदा.बिगरशेती, पाणीपट्टी, व्यवसाय, घरपट्टी इत्यादी).

दि.31 मार्च 2016 अखेरच्या थकबाकीची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

एकुण मागणी			एकुण वसुली			सूट	एकुण थकबाकी
थकित	चालू	एकुण	थकित	चालू	एकुण		
10142.67	39995.73	50138.4	10099.02	29688.59	39132.75	0	11005.45

बसविण्यात आलेल्या करांची वसुली करणे सुलभ जावे म्हणुन याच अधिनियमाच्या कलम 166 ते 177 अन्वये जिल्हा परिषदांना शक्ती प्रदान केलेली आहे. तथापि सदर शक्तीचा वापर योग्यप्रकारे केला जात नसल्याचे वसुली व थकबाकी यांच्या आकडेवारीवरुन दिसून येईल. तरी जिल्हा परिषदांनी त्यांच्या महसुलाच्या वसुलीबाबत दक्ष राहुन कार्यवाही करणे आवश्यक आहे.